European Union

gef

The GEF Small Grants Programme

UNDP
Empowered lives.
Resilient nations.

სატყეო მიწების მმართველობის გაუმჯობესება საქართველოს მდგრადი განვითარების ხელშეწყობისათვის

ტყისა და სატყეო მიწების კატეგორიზაცია

27-28. 11.2015.

GREEN Alternative

www.greenalt.org

ტყის ფონდისა და სატყეო მიწების კატეგორიზაცია სტრატეგიული ზონირება

- ბიომრავალფეროვნების კონსერვაციისა და ბუნებრივი რესუსების მდგრადი გამოყენების საფუძველი

პრობლემის არსი:

- ეკოსისტემური მართვის პრინციპებზე აგებული ტყის ზონირების (კატეგორიზაციის) სისტემის არარსებობა

რას იწვევს თანამედროვე კატეგორიზაციის არარსებობა?

- ტყის ფასეულობების არასათანადო გათვალისწინება დაგეგმვისა და გადაწყვეტილებების მიღების პროცესში
- ხელს უშლის ქვეყნის მდგრად განვითარებას
- წარმოშობს კონფლიქტს განვითარების/ინფრასტრუქტურულ პროექტებსა და გარემოსდაცვით ინტერესებს შორის
- ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორის ჰარმონიული განვითარება ფერხდება
- ბიომრავალფეროვნებისა და ეკოსისტემების შეუქცევადი დეგრადაცია

კატეგორიზაციის არსებული სისტემა

ტყით დაფარული ტერიტორიები

- „განსაკუთრებული ფუნქციური დანიშნულების უბანი“ („გფდუ“)

ტყით დაუფარავი ტერიტორიები

ა) საძოვარი, სათიბი, სახნავი, ბაღი, ბოსტანი, ვენახი;

ბ) მიწები, რომლებიც მოიცავს ვარჯშეუკვრელ კულტურებსა და სანერგეებს, ნაკაფებს, ნახანძრალებს, დაღუპულ კორომებს ...

გ) ტბორები, საგუბრები და სხვა;

დ) გამოუყენებელი მიწები - ჭაობები, ქვიშები, მყინვარები, კლდეები, რიყეები და სხვა;

ე) სპეციალური დანიშნულების მიწები, მოიცავს ინფრასტრუქტურით დაკავებულ მიწის ნაკვეთებს.

არსებული სისტემის ხარვეზები

- არ არსებობს ასეთი კატეგორიები/ქვეკატეგორიები რუკებზე, კოორდინატების მითითებით
- არ არის განსაზღვრული კატეგორიების/ქვეკატეგორიების მართვის ფორმები და კანონმდებობის დონეზე
- რა მონაცემებზე დაყრდნობით მოხდა ამ კატეგორიებად დაყოფა?
- არ ყოფილა უზრუნველფოფილი კატეგორიზაციის პროცესში საზოგადოების ინფორმირება და გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მონაწილეობა
- ვერ იცავს ტყის ეკოლოგიურ, ეკონომიკურ და სოციალურ ღირებულებებს

შემოთავაზებული ცვლილების შესაბამისობა სახელმწიფო პრიორიტეტებთან

- საქართველოს ეკოსისტემებისა და ბიომრავალფეროვნების ეკონომიკური შეფასება, წინასწარი კვლევა (*TEEB Scoping Study for Georgia: Main Findings and Way-forward, 2013*). სამინისტროს/მთავრობის საქმიანობის ორწლიანი ანგარიში
- საქართველოს ეროვნული სატყეო კონცეფცია (პარლამენტის დადგენილება N1742-Iს11.12.2013);
- 2014-2020 წწ. საქართველოს ბიომრავალფეროვნების სტრატეგია და მოქმედებათა გეგმა 2014-2020 - (მთავრობის დადგენილება N343, 08.05.2014);
- „საქართველოს სივრცითი მოწყობის გენერალური სქემის „საქართველო 2030“ შემუშავების სამთავრობო კომისიის შექმნის შესახებ“ (მთავრობის დადგენილება №89 09.03.2015)

სატყეო მიწების კატეგორიზაციის ამოცანები

- ბიომრავალფეროვნების დაცვა და შენარჩუნება (კონსერვაცია);
- ტყეების ეკოსისტემური სერვისების შენარჩუნება, აღდგენა, გაძლიება და მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობა;
- ტყეების ეკონომიკური პოტენციალისეფექტიანი გამოყენება, გრძელვადიანი სარგებლის მიღების გათვალისწინებით;
- ტყის ეკოსისტემურ სერვისებთან დაკავშირებული ეკონომიკის სხვადასხვა სექტორის (სოფლის მეურნეობა, ენერგეტიკა და სხვ.) ჰარმონიული, მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა;
- ტყეების ისტორიული, კულტურული და ტრადიციული სულიერი ღირებულებების გათვალისწინება და დაცვა.

ჩვენი შეთავაზება საქართველოს ტყეების კლასიფიკაციასთან დაკავშირებით:

ტყისა და სატყეო მიწების დაყოვა 4 ნაწილად

1. დაცული და კონსერვაციული ტყეები
2. კულტურული და სარეკრეაციო დანიშნულების ტყეები
3. დაცვითი ტყეები
4. სამეურნეო (ან საექსპლუატაციო) ტყეები

კლასიფიკაციის საფუძველი - „ევროპის ტყეების“ (MCPFE) კლასიფიკაცია

კატეგორია	MCPFE-ის კლასები		EEA	IUCN
1. **დაცული და კონსერვაციული ტყეები**	I კლასი: ბიომრავალფეროვნების კონსერვაცია აქტიური ჩარევის გარეშე	აქტიური ჩარევის გარეშე	A	I
		მინიმალური ჩარევა	A	II
		კონსერვაცია აქტიური ჩარევის გზით	A	IV
2. **კულტურული და სარეკრეაციო დანიშნულების ტყეები**	კლასი 2: ლანდშაფტებისა და ბუნების კონკრეტული ელემენტების დაცვა		B	III, V, VI
3. **დაცვითი ტყეები** 4. **სამეურნეო ტყეები**	კლასი 3: დაცვითი ფუნქციების შენარჩუნება		(B)	

დაცული და კონსერვაციული დანიშნულების ტყეები

სარეზერვო დაცული ტერიტორიები

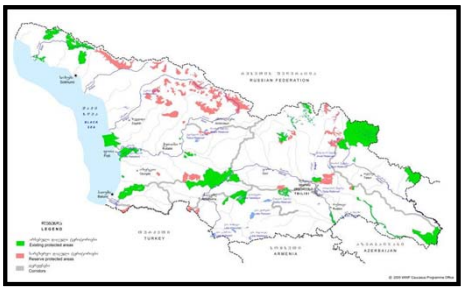

ეკორეგიონული საკონსერვაციო გეგმა

- *წაკრძალების, ეროვნული პარკების, ბუნების ძეგლების, აღკვეთილები ს- ტყეები*
- *სუბალპური და ჯალის ტყეები*
- *WWF (2006)-ის მომზადებული დოკუმენტით განსაზღვრული სატყეო კვერტლები*

კულტურული და სარეკრეაციო დანიშნულების ტყეები

- ტყეები, რომლებსაც აქვთ უაღრესად დიდი მნიშვნელობა რელიგიური და/ან კულტურული იდენტობის შენარჩუნებისათვის;
- მწვანე ზონისა და საკურორტო ზონის ტერიტორიები;
- დასასვენებელი სახლების, პანსიონატებისა და სამკურნალო დაწესებულებების, მინერალური წყაროების ირგვლივ არსებული ტყის უბნები;
- დაცულ ლანდშაფტებსა (IUCN-ის V კატეგორია) და მრავალმხრივი გამოყენების ზონების (IUCN-ის VI) კატეგორია) ფარგლებში არსებული ტყეები.

დაცვითი ტყეები

- თოვლის ზვავებისა და ღვარცოფების მუდმივი კალაპოტების გასწვრივ 200 მეტრამდე სიგანის ტყის ზოლები;
- 35°-ზე მეტი დაქანების ფერდობებზე მდებარე ტყის უბნები;
- რკინიგზებისა და საავტომობილო გზების გასწვრივ (მათი მიწის ვაკისიდან) 100 მეტრამდე სიგანის ტყის ზოლები;
- საბაგირო გზებისა და სათხილამურო ტრასების გარშემო არსებული დამცავი ტყის ზოლები;
- მდინარეების, ტბების, წყალსაცავებისა და წყლის არხების გასწვრივ ნაპირიდან 300 მეტრამდე სიგანის ტყის უბნები;

საფუძველი: **საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 20 აგვისტოს N242 დადგენილება**

სამეურნეო (საექსპლუატაციო)ტყეები

უზრუნველყოფილი უნდა იყოს:

- ტყის მდგრადი მართვა,
- ტყისა და ტყის ნიადაგების დაცვა,
- ტყის ნიადაგის ნაყოფიერების და მისგან გამომდინარე სარგებლის შენარჩუნება.

- შესაძლებელია დროებით ან მუდმივად აიკრძალოს ტყითსარგებლობა ან/და დაწესდეს სხვა შეზღუდვები,
- შეიძლება დაარსდეს „ზურმუხტის საიტები“ ან ბუნების ძეგლები და იმართებოდეს შესაბამისი წესით.

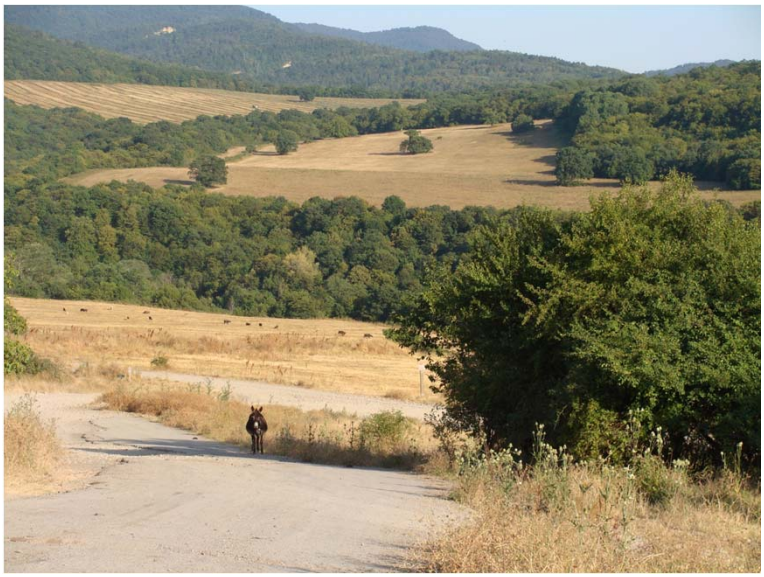

დიდი მადლობა ყურადღებისათვის